

Prima instanță: Judecătoria Călărași (jud. M. Juganari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Cernat, I. Muruianu, A. Gavrilița)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. N. Clima, T. Chișca-Doneva, I. Druță)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău, (jud. L. Bulgac, G. Dașchevici, A. PANOV)

DECIZIE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

Examinând recursul declarat de către Dumitriu Vasile și Dumitriu Valeriu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitriu
Andrei împotriva lui Dumitriu Valeriu, Dumitriu Vasile, Aga Viorica, Șchiopu
Dumitru cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, rectificarea
înscrierilor, anularea titlului de autentificare a deținătorului de teren, anularea
contractului de vânzare-cumpărare,

împotriva încheierii din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a
fost respinsă cererea de revizuire depusă de Dumitriu Vasile, împotriva hotărârii
din 20 decembrie 2013 a Judecătoriei Călărași și a deciziei din 01 iulie 2014 a
Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 mai 2005, Dumitriu Andrei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată
împotriva lui Dumitriu Valeriu, Dumitriu Vasile, Aga Viorica, Șchiopu Dumitru,
privind acceptarea succesiunii, recunoașterea dreptului de proprietate asupra
bunurilor imobile.

La 15 decembrie 2008, Dumitriu Andrei s-a adresat cu o cerere de chemare în
judecată suplimentară împotriva lui Dumitriu Vasile, Dumitriu Valeriu, Aga
Viorica și Șchiopu Dumitru, privind constatarea faptelor care au valoare juridică,
rectificarea înscrierilor în Registrul Bunurilor Imobile, anularea titlului de
autentificare a deținătorului de teren, anularea contractului de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, mama lui - Dumitriu Nadejda,
s-a născut și a locuit permanent în satul Temeleuți, raionul Călărași. A lucrat în
colhozul din sat, începând cu anul 1951, a moștenit de la mama sa gospodăria de
colhoznic, a reconstruit casa părintească și a locuit în ea până la deces. Tatăl său,
Dumitriu Vasile, este originar din raionul Nisporeni, satul Milești. A înregistrat
căsătoria cu mama sa, dar nu și-a perfectat viza de reședință în satul Temeleuți și
nici nu a locuit în sat. Peste câțiva ani de la nașterea celor trei copii din familia lor
tatăl său i-a părăsit, plecând să locuiască o perioadă în orașul Călărași, iar mai apoi

a locuit permanent în Republica Kazahstan.

La 11 septembrie 1987, mama reclamantului a decedat. Tatăl său, fiind înștiințat prin telegramă de decesul acesteia, la înmormântare nu a venit, nu a înaintat pretenții și nu a depus cerere de acceptare a succesiunii rămase. Reclamantul a rămas să locuiască în casa părintească, acceptând de fapt succesiunea prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral. La 22 martie 1988, sora sa, Aga Viorica a deschis dosarul succesoral nr. 52 și în temeiul certificatului de moștenitor a ridicat de la casa de economii depunerile bănești ale defunctei. La 16 septembrie 1992, fratele Dumitriu Valeriu a deschis alt dosar succesoral pe numele său, a efectuat inventarierea cadastrală a casei de locuit și a primit certificat de moștenitor legal asupra casei și a terenului aferent, invocând că este unicul moștenitor după decesul mamei lor, însă dreptul de proprietate nu l-a înregistrat în modul stabilit la OCT Călărași.

Pârâțul Dumitriu Vasile, care este tatăl lor la începutul anului 1991 a revenit în satul Temeleuți, unde la 18 aprilie 1991 și-a perfectat viza de reședință, stabilindu-se cu traiul la Olevschi Eugenia, cu care locuiește împreună până în prezent.

Reclamantul a menționat că, de la decesul mamei sale, dânsul locuiește în casa părintească împreună cu soția și cei 2 copii minori, a reconstruit casa, îngrijind-o ca pe bunul sau personal, a demolat anexele ce se ruinau, ridicând alte anexe, a renovat interiorul, a reconstruit veranda, a consolidat, renovat și tencuit pereții exteriori și intrarea prin schimbarea gardului și porții, a asfaltat ograda, a construit un alt beci, altă șură, bucătărie. Drept consecință, bunul imobil rămas după decesul mamei s-a schimbat esențial.

La 14 iulie 1994, Dumitriu Vasile a depus cerere de chemare în judecată către Dumitriu Valeriu, fiind atrasă în proces și Aga Viorica, solicitând anularea certificatului de moștenitor legal, însă procesul a fost încetat în legătură cu împăcarea părților. Astfel, nimeni nu a înaintat careva pretenții față de reclamant, acesta continuând să locuiască în casa părintească, între frați având loc o înțelegere, potrivit căreia el este moștenitorul casei rămase după decesul mamei. Casa în litigiu este înregistrată în contul de evidență a gospodăriilor pe numele lui și el achită toate impozitele și taxele necesare. În luna ianuarie 2005 a aflat că, tatăl său Dumitriu Vasile, și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra casei și a terenului aferent. Cu titlu de consecință, tatăl său a înstrăinat o parte din terenul de pe lângă casă lui Șchiopu Dumitru, iar altă parte fratelui Valeriu. Reclamantul a aflat ulterior că, dreptul de proprietate asupra casei a fost înregistrat la OCT Călărași în temeiul deciziei de încetare a procesului din 27 ianuarie 1995, din care 2/3 cote-părți fost înregistrate după Dumitriu Vasile, iar 1/3 cotă parte după Dumitriu Valeriu.

Reclamantul a mai menționat că, înregistrarea dreptului de proprietate asupra casei în litigiu a fost efectuată ilegal, deoarece decizia din 27 ianuarie 1995 nu este translativă de proprietate, el fiind unicul moștenitor, care în termenul de 6 luni a acceptat moștenirea prin intrarea în posesia patrimoniului, pe care îl posedă până în prezent neîntrerupt. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra terenului de pe lângă casă eliberat la 29 iulie 2001 lui Dumitriu Vasile este ilegal.

Dumitriu Andrei a solicitat rectificarea înscrierilor din Registrul Bunurilor Imobile prin radierea înscrierilor privind dreptul de proprietate a lui Dumitriu

Vasile Valeriu asupra casei de locuit și a terenului aferent; constatarea faptului acceptării succesiunii rămase după decesul mamei sale Dumitriu Nadejda, prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral; constatarea faptului posedării cu bună credință timp de mai mult de 15 ani a casei de locuit cu terenul aferent, situată în satul Temeleuți, raionul Călărași, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunului imobil litigios; anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 29 iulie 2002 pe numele lui Dumitriu Vasile și anularea contractului de vânzare-cumpărare a unei părți din terenul aferent casei de locuit, încheiat între Dumitriu Vasile și Șchiopu Dumitru.

La 23 martie 2010, reclamantul și-a majorat pretențiile solicitând și anularea deciziei de formare a bunului imobil nr. 36 din 05 septembrie 2005 privind separarea terenului cu suprafața de 0, 1828 ha.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2013 a Judecătorei Călărași, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Dumitriu Andrei în beneficiul statului taxa de stat suplimentară în mărime de 550 lei.

Prin decizia din 01 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Dumitriu Valerii și Dumitriu Andrei și s-a menținut hotărârea Judecătorei Călărași din 20 decembrie 2013.

Prin încheierea din 04 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Dumitriu Valeriu a fost considerat inadmisibil.

La 16 iulie 2018, Dumitriu Valeriu a depus cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătorei Călărași din 20 decembrie 2013 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 iulie 2014, solicitând anularea acestora în partea anulării deciziei de formare a bunului imobil nr.36 din 05 septembrie 2005, anulării contractului de vânzare-cumpărare a terenului, cu suprafața de 0,1828, încheiat între Dumitriu Vasile și Șchiopu Dumitru la 08 septembrie 2005. Cererea de revizuire este bazată pe prevederile art. 446, 449 lit. a), art. 450-451 al Codului de procedură civilă.

În motivarea cererii revizuentul a indicat că, potrivit ordonanței de încetare a urmăririi penale emisă la data de 12 martie 2018 de procurorul în Procuratura raionului Călărași, Ion Moțpan la plângerea depusă de Dumitriu Vasile s-a constatat că, în acțiunile lui Șchiopu Dumitru se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c) al Codului penal, însușirea bunurilor altei persoane prin abuz de încredere și înșelăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, cauza penală fiind clasată, din motiv că, a intervenit decesul făptuitorului la 12 noiembrie 2016. Cu ordonanța de încetare a urmăririi penale din 12 martie 2018, emisă de procurorul în Procuratura raionului Călărași, Ion Moțpan, revizuentul a luat cunoștință la 02 iulie 2018.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de revizuire depusă de Dumitriu Vasile, împotriva hotărârii din 20 decembrie 2013 a Judecătorei Călărași și a deciziei din 01 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

La 14 februarie 2019, Dumitriu Vasile și Dumitriu Valeriu au declarat recurs împotriva încheierii din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, admiterea revizuirii și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului recurenții au indicat că, instanța de revizuire la

examinarea cererii a interpretat eronat legea, soluționând problema drepturilor unei persoane care nu a fost implicată sau înlocuită cu succesorul lui Șchiopu Dumitru.

Mai mult, la emiterea încheierii, instanța de revizuire nu a examinat și nu s-a pronunțat asupra cererii cu privire la înlocuirea părții în proces.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 29 ianuarie 2019, fără a se cunoaște dacă părțile au recepționat-o, iar recursul a fost declarat la 14 februarie 2019, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Dumitriu Vasile și Dumitriu Valeriu, urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În cazul dedus justiției, se atestă că, prin încheierea din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Dumitriu Vasile, împotriva hotărârii din 20 decembrie 2013 a Judecătoriei Călărași și a deciziei din 01 iulie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Pentru a dispune astfel, instanța de revizuire a reținut că, cererea de revizuire este formulată în lipsa temeiurilor legale prevăzute pentru exercitarea căii de atac – revizuirea, ceea ce denotă caracterul inadmisibil al acesteia.

În conformitate cu art. 449 al Codului de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care:

a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă;

b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii;

c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au

fost implicate în proces;

e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere;

e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;

g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate prin prisma prevederilor citate, Colegiul constată că cererea de recurs este depusă, făcându-se trimitere la ordonanța de încetare a urmăririi penale din 12 martie 2018. În fapt, temeiul pentru revizuirea deciziei instanței de apel ar constitui comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza examinată.

Așadar, Colegiul a stabilit că, cererea de revizuire, respinsă de către instanță, a fost depusă în afara temeiurilor prevăzute de lege pentru declararea revizuirii asupra actelor judecătorești de dispoziție, prevăzute de art. 14 al Codului de procedură civilă. Or, în speță, se constată că, cererea de revizuire a fost înaintată fără a se indica vre-un temei plauzibil pentru revizuirea hotărârii, circumstanțele invocate, apărute ulterior, nefiind în stare de a modifica soluția instanței dată anterior.

Sub acest aspect, Colegiul reține că, încheierea din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău este legală și întemeiată, corect constatând că, revizuirea este o cale de atac de retractare care presupune redeschiderea procedurilor judiciare în privința unei cauze civile. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic. Pe când în speță, cererea de revizuire nu întrunește condițiile necesare de a fi examinată, prin prisma prevederilor prevăzute de Codul de procedură civilă.

În această perspectivă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, admiterea cererii de recurs depusă de recurent ar conduce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil, garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Prin urmare, din considerentele menționate și ținând cont de faptul că motivele invocate de recurenți sunt declarative și neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la

concluzia de a respinge cererea de recurs și de a menține încheierea din 06 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), 428 ale Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Dumitriu Vasile și Dumitriu Valeriu.

Se menține încheierea din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitriu Andrei împotriva lui Dumitriu Valeriu, Dumitriu Vasile, Aga Viorica, Șchiopu Dumitru cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, rectificarea înscrisurilor, anularea titlului de autentificare a deținătorului de teren, anularea contractului de vânzare-cumpărare.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova